

Elinkeino- ja työllistämispalveluiden tilinpäätös 2025

Elinvltk 24.03.2026 § 53
319/02.02.01/2025

Valmistelija Hallintojohtaja Ari Niskanen, 0400 855924, ari.niskanen@vaala.fi
Kunnanjohtaja Minna Kärkkäinen, 0400 855 946,
minna.karkkainen@vaala.fi

Peruste Hallintosääntö § 54

Elinkeinot

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Elinkeinopalveluiden tehtävänä on perusedellytysten luominen eri elinkeinoille, yritysneuvonta sekä aktiivinen elinkeinon kehittäminen. Tavoitteena on nykyisten yritysten ja työpaikkojen säilyminen, yritysten omistajavaihdosten tukeminen, laajentumishaluisten yritysten auttaminen sekä uusien yritysten saaminen kuntaan. Vahvojen kärki-investointien kautta tavoitellaan elinvoimaa ja kasvua, jota syntyy kehittyvistä ja uusista yrityksistä, investoinneista, lisääntyvistä työpaikoista, vahvasta vetovoimaista ja uusista asukkaista. Toimintaan liittyvät oleellisesti myös kunnan markkinointi uusille asukkaille ja yrittäjille sekä erilaisten tapahtumien järjestämisen mahdollistaminen ja tukeminen. Kunnan päätöksenteon yritysälähtöisyys vahvistaa tekoja elinvoiman ja elinkeinon puolesta.

Elinkeinojen kehittämisen kokonaisuuden johtamisesta vastaa kunnanjohtaja. Elinkeinojen kehittämistä tehdään Vaalan kunnassa hallinto-osastolla elinkeinon vastuualueella, mutta myös teknisellä osastolla erityisesti maankäytön suunnittelun ja kiinteistöjen osalta. Elinvoima-asiat on koottu yhteisen elinvoimalautakunnan alle. Osassa asioissa päätöksenteko-oikeus on viranhaltijoilla (esim. tekninen johtaja), osassa taas aina valtuustolla saakka. Kaavoituksessa, maankäytössä sekä teknisellä osastolla luodaan elinvoimaa uusien yritystonttien ja toimitilojen kautta. Lisäksi vahvistamme elinvoimaisuutta kehittyvillä energiaratkaisuilla ja joukkoliikenteellä sekä yritysten kasvua tukevilla infraratkaisuilla ja innovatiivisilla hankinnoilla.

Elinkeinopalveluiden keskeinen toiminta vuonna 2025

Elinkeinojen kehittämisen kokonaisuuden johtamisesta on vastannut kunnanjohtaja tukenaan elinkeinopäällikkö ja viestinnän asiantuntija sekä kaavoituspäällikkö. Elinkeinojen kehittämistä on tehty Vaalan kunnassa hallinto-osastolla elinkeinon vastuualueella sekä viestinnässä ja työllistämispalveluissa, mutta myös teknisellä osastolla erityisesti maankäytön suunnittelun ja kiinteistöjen osalta.

Elinkeinopalveluissa on toteutettu luottamuksellisia yrityskäyntejä yhteydenottoa pyytäneisiin yrityksiin sekä aktivoivaa yritys kiertuetta siihen suostuneiden yritysten kanssa. Tavoitteena on ollut perusedellytysten luominen eri elinkeinoille, yritysneuvonta sekä aktiivinen elinkeinon kehittäminen. Tiedotusta on hoidettu mm. Vaalan yrittäjille suunnatun yrittäjäkirjeen avulla ja tekemällä tapahtumayhteistyötä Vaalan yrittäjät ry:n

kanssa. Kunnanjohtaja ja kaavoituspäällikkö ovat tiiviisti edistäneet isoja energiahankkeita, jotka tulevat julkisuuteen yritysten määrittelemässä ajankohdassa.

Yrittäjällä tai yrittäjäksi aikovalla on Vaalassa ollut käytössään sekä kunnan että yhteistyötahojen neuvontapalveluja ja rahoitusmahdollisuuksia. Uusien yritysten perustamisen järjestäminen sekä liiketoiminnansuunnittelu uusissa liikeideoissa on järjestetty yhdessä Oulun seudun uusyrityskeskus ry:n kanssa ja omistajanvaihdosneuvonnassa on tehty yhteistyötä Pohjois-Pohjanmaan yrittäjät ry:n kanssa. Leader-rahoitusasioissa on tehty yhteistyötä Oulujärvi-Leader ry:n kanssa.

Yhdessä yrittäjäjärjestön kanssa toteutettiin toukokuun lopussa Vaalan kesän avaus -tapahtuma, johon osallistui Vaalan torilla noin 400 kuntalaista ja kesäasukasta. Tapahtumassa markkinoitiin Vaalan kunnan eri toimijoiden järjestämiä kesätapahtumia. Myös Vaalan kunnan tonttitarjonta oli esillä.

Alkuvuonna 2024 käynnistynyt Visit Vaala -nettisivujen työstäminen eteni 2025 toteutukseen matkailuyritysten kontaktoinneilla ja sivusto otettiin käyttöön huhtikuussa 2025. Kunnan viestintä on jatkunut aktiivisena jakson aikana. Viestinnällä on vahvistettu yhteisöllisyyttä, kotiseutuylpeyttä ja identiteettiä Vaalan kunnan sisällä sekä lisätty Vaalan kunnan tunnettuutta ja vahvistettu kunnan positiivista imagoa ja hyvää mainetta.

Elinkeinojen kehittämistyötä on tehty myös kunnan osaomistamassa kehitysyhtiössä Humanpolis Oy:ssä, joka vastaa erityisesti matkailutoimialan kehityksestä. UNESCO:n Rokua Global Geoparkin alueen matkailu on lisääntynyt, ja tätä kehitystä tukevaa toimintaa on jatkettu. Humanpolis Oy päivitti kuntien kanssa matkailun kehittämissuunnitelman vuosille 2024-2027 ja on koordinoitunut, kehittänyt, hallinnoinut ja toteuttanut Rokua Geopark- aluetta koskevia matkailu-, ympäristö-, kulttuuri- ja hyvinvointihankkeita sekä on ollut alueen ja alueen kuntien aktiivinen edustaja kansallisessa ja kansainvälisessä matkailun ja ympäristön kehittämistyössä. Matkailun toimenpiteitä ja toimeenpanoa on jatkettu tuon kehittämissuunnitelman mukaan.

Elinkeinotoiminnan tilinpäätös oli talouden ja toiminnan osalta pääsääntöisesti suunnitelmien mukaista. Toimintakate alittui noin 13,53 %, toteumaprosentin ollessa 86,47% Säästöjä tuli mm. henkilöstökuluissa elinkeinopäällikön eläköidyttyä kesken vuoden. Loppuvuodesta käynnistettiin uuden elinkeinopäällikön rekrytointi.

Yritysten määrän ja investointien kehitys

Yritysten määrän positiivinen nettolisäys jatkui vuonna 2025 vaikeasta maailmanpoliittisesta tilanteesta ja kustannusten kasvusta sekä näitä edeltäneestä koronakriisistä huolimatta. Vaalaan perustettiin vuonna 2025 yhteensä 24 uutta yritystä ja 4 metsätilaa. Kolme yritystä lopetti toiminnan. Uudet perustetut yritykset sijoituivat palveluliiketoiminnan, matkailu- ja ravintola-alan, rakentamisen sekä konsultoinnin toimialoille.

Yritysten investointihalukkuuden elpyminen ja investointisuunnitelmien käynnistäminen näkyivät erityisesti Vaalaan kohdistuvien suurinvestointien julkistamisen ja kaavailun myötä. Useat suunnitteilla olevat tuulivoima- ja aurinkopuistot, datakeskukset ym. energiahankkeet ovat tuoneet

lähivuosille positiivisen signaalin kunnan suunnasta ja elinvoimasta. Osa hankkeista tuli julkisuuteen vuoden 2025 aikana.

Vuonna 2025 vakituisiin asuinrakennuksiin myönnettiin 2 lupaa ja erillisiin pientaloihin 2 lupaa. Vapaa-ajan rakennuksiin myönnettiin 11 lupaa. Yrityskohteisiin myönnettiin 1 lupa. Lisäksi myönnettiin energianhuolto- ja varastorakennuksiin yhteensä 7 lupaa. Katselmuksia pidettiin yhteensä 367 kpl. Erilaisia muita rakennuslupia myönnettiin vuonna 2025 yhteensä 104 kpl.

Suurista rakennushankkeista Senaattikiinteistöt Oy:n toteuttama Vaalan vankila valmistui RISE:n käyttöön 2025 alkuvuodesta ja Vaalan uusi kunnanvirasto otettiin käyttöön syyskuussa 2025. Kunnan omista kohteista merkittävimpiä olivat uuden kunnanviraston rakentaminen ja Sahanrannan ja Veturitallin alueiden kehityshankkeet.

Työllistäminen

Perustehtävä ja toiminta-ajatus

Vaalan kunnan työllisyyspalveluiden tehtävänä on toteuttaa lakisääteisiä palveluita ja tukea Oulun seudun työllisyysalueen tavoitteita. Lisäksi järjestämme asiakkaille Vaalan omia, monipuolisia työllistämistä edistäviä ja tukevia palveluita. Keskeisiä tavoitteita ovat palvelujen jatkuva kehittäminen, vaikuttavuuden parantaminen työllisyyden hoidossa, myönteinen vaikutus työnhakija-asiakkaiden elämäntilanteeseen, työnantajien tukeminen sekä työnantajien ja työntekijöiden kohtaaminen. Samalla pyritään saavuttamaan kustannussäästöjä kunnan taloudessa työttömyyden aiheuttamissa kuluissa.

Työllisyyspalveluissa panostamme ihmisläheiseen, yksilölliseen palveluun. Palvelut suunnitellaan huomioiden jokaisen työnhakija- ja työnantaja-asiakkaan tarpeet, toiveet ja tilanteet kokonaisvaltaisesti. Määrärahat työllistämiseen on jaettu siten, että taloudellinen vastuu korostuu ja hallinto-osasto keskittyy yleishallinnon työllistämiseen sekä Työpaikkoja yhteistyöllä Vaalassa -hankkeeseen (hanke päättyi 31.12.2025). Työllisyyspalveluissa työllistämistavoitteet pyritään saavuttamaan tehokkailla toimenpiteillä ja työtä tehdään innolla, innovatiivisesti sekä asiakaslähtöisesti.

Vastuualueen toimintakertomus

TE-toimistot lakkautettiin ja palvelut siirtyivät kuntiin 1.1.2025. Vaalan kunta järjestää työllisyyspalvelut yhdessä Hailuodon, Iin, Kempeleen, Limingan, Lumijoen, Muhoksen, Oulun, Pudasjärven, Tyrnävän sekä Utajärven kanssa. Yhdessä muodostamme Oulun seudun työllisyysalueen.

Vaalan kunta oli työllisyyden kuntakokeilun ulkopuolella, joten Vaalassa muuttui työllisyyspalveluissa uudistuksen myötä kaikki ja kuntaan syntyi kokonaan uusi palvelukokonaisuus. Uudistuksessa kuntaan saatiin lakisääteiset palvelut, työllisyyspalveluiden henkilökunta kolminkertaistui ja uusi palvelurakenne rakennettiin kunnassa alusta alkaen. Koska Vaala ei ollut kokeilukuntana, lähdettiin uudistukseen kolmen vuoden takamatkalta kuntakokeilun kuntiin verrattuna ja aloitettiin tyhjältä.

TE-uudistus on ollut valtava mullistus ja jo valmistelutyötä oli massiivinen määrä ennen palveluiden avautumista 1.1.2025. Valmistelutyö jatkui erittäin intensiivisenä koko vuoden 2025 ajan, sillä mm. järjestelmien kanssa oli haasteita ja kun kuntaan rakennetaan täysin uudet palvelut, on paljon ratkottavia asioita, jotka tulevat vastaan vasta palveluiden käynnistyessä.

Työntekijöiden vaihtuminen toi omat haasteensa palveluiden järjestämiseen, mutta ei vaarantanut asiakkaiden lakisääteisten palveluiden toteutumista. Työllisyysalueelta siirtyi kuntaan kaksi määräaikaista omavalmentajaa ajalle 1-4/2025. Uudet työllisyysasiantuntijat rekrytoitiin Vaalaan keväällä 2025. Sitä ennen nimikkeet muutettiin omavalmentajasta työllisyysasiantuntijaksi. Työllisyysasiantuntija on asiakkaan lakisääteisten palveluiden toteuttaja ja Vaalan malli on kasvokkainen asiakastyö.

Vaalan työllisyyspalvelut ovat vuonna 2025 tarjonneet lakisääteisten palveluiden lisäksi laaja-alaista tukea, ohjausta ja valmennusta työnhakijoille ja työnantajille, sekä tehneet monipuolista yhteistyötä eri verkostojen ja toimijoiden kanssa. Työtä ja sen hakijoita on kohtautettu tavoitteellisesti. Työnhakijoiden kanssa on mm. tehty suunnitelmia sekä tarjottu apua mm. työnhakuun, työkokeiluihin, koulutusmahdollisuuksiin, palveluihin ohjautumiseen ja työelämävalmiuksiin liittyen. Vaalalaisena palveluna kehitetyt työkyvyttömyyseläkeprosessit ovat jatkuneet vuonna 2025. Tuettu eläkeprosessi on ollut erittäin onnistunut ja parantanut merkittävästi työkyvyttömän työnhakijan mahdollisuuksia saada työkyvyttömyyseläke.

Vuonna 2025 kehitettiin useita uusia palveluja ja toimintoja, jotka eläkeprosessin ohella ovat tuoneet merkittäviä parannuksia, vaikuttavuutta ja säästöjä. Vaalallinen Bonus ja Lisäbonus -kuntalisä tarjoavat taloudellista palkkaamisen tukea työnantajille. Kunnan uusi elinympäristöryhmä aloitti toimintansa ja vastaa aitoon tarpeeseen kunnan palveluissa. Elinympäristöryhmä tarjoaa työmahdollisuuden 12 määräaikaikaiselle tehtävälle, jotka täytetään tarpeen mukaan ja työhön on mahdollisuus liittää opinnollistaminen. Lisäksi kunnan rekrytointiohjeet uusittiin ja ne tukevat myös työllisyyspalveluiden toimintaa. Työnhakijoille kehitettiin oma tekoälyvalmennus, joka on saanut kiitosta osallistujilta ja antanut heille konkreettista tukea työnhakuun. Yrittäjien AI-buusti jatkui ennallaan, saaden hyvää palautetta paikallisilta yrittäjiltä. Vaalassa kehitettyjä ideoita sekä malleja on käyty esittelemässä useissa kunnissa työllisyysalueella ja työllisyysalueen johtoryhmässä. Näitä malleja voidaan käyttää myös alueellisessa työllisyyden kehittämisessä.

Työllisyyspalveluiden toiminta on ollut aktiivista myös tapahtumien ja infojen järjestämisessä. Työllisyyspalvelut ovat järjestäneet infoja ja valmennuksia sekä työnantajille että työnhakijoille. Teemoina ovat tekoälyn lisäksi olleet Vaalallinen Bonus, Työmarkkinatori, visuaalinen CV sekä Canvan käyttö markkinoinnissa ja mainonnassa. Vaalan kunnan työllisyyskatsausta on koottu ja julkaistu kerran kuukaudessa. Uutena julkaisuna kehitetty työllisyyspalveluiden vuosikertomus tuo esiin palvelut, työllisyyspalveluiden tekemän työn ja kehittämisen sekä tekee vaikuttavuuden näkyväksi.

Vaalan työllisyyspalvelut tekevät viestinnän itse. Työnhakija- ja työnantaja-asiakkaille on kunnan viestintäkanavissa tarjottu ajankohtaista ja selkeää tietoa värikkäällä, rennolla, erottuvalla ja helposti lähestyttävällä brändillä. Vuoden aikana työllisyyspalvelut ovat viestineet aktiivisesti esimerkiksi uusista työntekijöistä ja palveluista, Vaalallisesta Bonuksesta,

tapahtumista, ajankohtaisista asioista sekä työnhakijan arkeen vaikuttavista lakimuutoksista. Työllisyyspalveluille on luotu oma raikas brändi ja logo, jotka vahvistavat tunnistettavuutta, lisäävät näkyvyyttä ja tekevät viestinnästä elävämpää. Brändi tekee palveluista selkeämpiä ja houkuttelevampia työnhakijoille ja työnantajille.

Työnhakija-asiakkaille tiedotusta on vahvistettu sähköisellä infokirjeellä, joka tarjoaa hyödyllistä tietoa mm. työnhakuvelvollisuudesta, työllisyyspalveluista sekä asioinnista palveluissa. Samanaikaisesti työllisyyspalveluiden viestintää työnantajille on jatkettu ja tehostettu. Työnantaja-asiakkaille on viestitty aktiivisesti kunnan viestintäkanavien lisäksi yrittäjäkirjeissä ja paikallislehden jutuissa, joissa on kerrottu työllisyystiimin tarjoamista palveluista.

Työnantajia on autettu hyödyntämään erilaisia palveluita sekä tukimuotoja kuten Vaalallinen Bonus -kuntalisää. Yrityksille on tarjottu konkreettista tukea myös rekrytointiin, hakemuksiin, sopimuksiin sekä markkinointiin ja mainontaan. Työnantajapalveluiden käyttö, esimerkiksi Vaalallista Bonusta hyödyntävien yritysten määrä, kasvoi vuoden aikana ja kasvu oli suorastaan merkittävä. Vaalallinen Bonus julkaistiin 9.4.2025 ja päätöksiä tehtiin vuonna 2025 jo 17, joista 15 yrityksiin ja kaksi yhdistykseen. Vuonna 2024 kuntalisää hyödynnettiin työllisyyspalveluiden avulla yhteensä kahdeksaan työsuhteeseen.

Uuden palvelukokonaisuuden ja palveluiden uudelleenjärjestelyn vuoksi työkokeilujen osalta vuosi 2025 oli erittäin hiljainen. Vuonna 2024 työllisyyspalveluiden kautta tehtiin 15 työkokeilusopimusta, mutta vuonna 2025 ei yhtään. Työntekijöiden siirtymät, vaihtumiset ja uudet toimintamallit vaikuttivat alkuvaiheessa siihen, että asiakkaita ei ohjautunut työkokeiluihin samalla tavalla kuin aiemmin. Nollatulokset on merkittävä muutos, mutta työkokeiluprosessit on jo käynnistetty uudelleen.

Vuonna 2025 työmarkkinanäkymät heikentyivät entisestään ja työllisyystilanne vaikeutui edelleen sekä alueellamme että valtakunnallisesti. Suomessa oli koko Euroopan toiseksi heikoin työttömyysaste. Avoimien työpaikkojen määrä puolittui Suomessa ja yritykset lomauttivat sekä irtisanoivat työntekijöitä. Myös konkurssien määrä kasvoi voimakkaasti. Vaalassa lomautettujen määrä pysyi korkealla koko vuoden 2025 ajan. Lomautettujen määrä oli korkeimmillaan 1/2025, jolloin lomautettuna oli 30 työntekijää.

Kunnat eivät maksa Kelan kuntaosuutta ("sakkomaksua") ainoastaan silloin, kun kuntalainen on työssä, opiskelemassa, eläkkeellä tai toimeentulotuella. Lakimuutosten myötä kuntien, myös Vaalan, sakkomaksut ampaisivat vuoden 2025 aikana odotetusti jyrkkään nousuun. Sakkomaksujen kuntaosuutta Vaala maksoi vuonna 2025 300 188 euroa eli 244 063 euroa enemmän kuin vuonna 2024 (56 125 euroa). Kuntaosuutta oli budjetoitu 240 000 euroa vuodelle 2025, joten työmarkkinatuen kuntaosuutta maksettiin 60 188 euroa yli arvioidun. Sakkomaksujen kasvu johtui siitä, että kuntien rahoitusvastuu työttömyysetuuksista kasvoi ja aikaistui.

Kelan kuntaosuudet alkoivat kertyä 1.1.2025 alkaen työttömyyspäivästä 100, kun aiemmin raja oli 300 päivää. Aikaisemmin kulua kertyi vain työmarkkinatuesta, mutta nyt kunta maksaa Kelan kuntaosuutta myös peruspäivärahaa ja ansiopäivärahaa. Kuntouttava työtoiminta tai työkokeilu ei enää poista työnhakijaa sakkolistalta. Lisäksi Kelan kuntaosuudet nousevat portaittain työttömyyden pitkittyessä. Palkkatukityö ei kerrytä enää työssäoloa ja työssäoloa piteni kuudesta

kuukaudesta kahteentoista. Lisäksi palkkatuen "jäähy aika" samalle työnantajalle piteni kymmenestä kuukaudesta kolmeen vuoteen. Uudistuksen myötä kunta ei myöskään hae itselleen palkkatukea. Lisäksi Vaalassa on työttöminä työnhakijoina ja "sakkolistalla" työkyvyttömiä ihmisiä, jotka ovat väärällä etuudella (työmarkkinatuella). Syynä on esimerkiksi se, että sairauspäiväraha on käytetty, mutta työkyvyttömyyseläkettä ei ole myönnetty, lääkäri ei ole myöntänyt sairauslomaa tai Kela on hylännyt sairauspäivärahan tai kuntoutustuen. Myös suojaosa sekä lapsikorotukset poistettiin työnhakijoilta. Kaikkien näiden uudistusten vuoksi asiakkaiden määrä sakkolistalla on moninkertaistunut.

Työttömyysprosentti lasketaan kunnassa olevan työvoiman mukaan. Työvoiman määrä nousi Vaalassa vuoden aikana kolmella työllisellä. Työvoiman määrä 2025 oli 985 henkilöä (2024 työvoiman määrä oli 982 henkilöä). Työttömyysprosentti oli korkeimmillaan 1/2025 17,0 % ja laski vuoden aikana, ollen alimmillaan 9/2025 13,2 %. Työttömien prosentuaalinen määrä nousi keskiarvona kuukautta kohden vuoden 2024 14,8 %:sta vuoden 2025 14,9 %:iin. Keskimäärin kuukautta kohden työttömiä työnhakijoita oli vuonna 2025 147 (2024 145). Nuoria, alle 25-vuotiaita oli työttömänä vuonna 2025 kuukaudessa keskimäärin 10 (2024 keskimäärin 9). Pitkäaikaistyöttömien, yli vuoden työttömänä olleiden, määrä nousi ollen vuonna 2025 kuukaudessa keskimäärin 52 (2024 keskimäärin 48). Yli 50-vuotiaita työnhakijoita oli vuonna 2025 keskimäärin 74 (2024 keskimäärin 78). Vammaisia ja pitkäaikaissairaita työttömiä työnhakijoita oli vuonna 2025 keskimäärin 27 (2024 keskimäärin 23).

Kokonaisuudessaan vuoden 2025 osalta voidaan todeta, että valtakunnallinen matalasuhdanne hillitsi työvoiman kysyntää voimakkaasti ja pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi koko Suomessa huomattavasti. Vuoden 2025 osalta voidaan kuitenkin Vaalassa myönteisenä huomioida, että suuresta TE-uudistuksesta, työntekijävaihdoista, vaikeasta työmarkkinatilanteesta sekä hallituksen työllistymistä merkittävistä heikentävistä päätöksistä ja lakimuutoksista huolimatta, kunnan työttömyysprosentti on pysynyt verrattain kohtuullisena ja erittäin tasaisena edellisvuoteen verrattuna. Vaalan työllisyysluvut ovat pysyneet lähes ennallaan vuoteen 2024 verrattuna, kun taas useimmissa muissa alueen kunnissa luvut ovat nousseet. Vaikka Vaalassa on korkea työttömyysprosentti, työttömien määrä on pysynyt samalla tasolla kuin aiemmin. Vuoden 2025 luvut osoittavat lisäksi, että vaikka työttömyys pysyi Vaalassa haasteellisena, sen kehityssuunnat olivat suhteellisen hallittuja.

Vuosi on lyhyt aika arvioida täysin uusien ja tyhjistä rakennettujen työllisyyspalveluiden vaikuttavuutta. Samalla on vielä liian aikaista arvioida TE-uudistuksen jälkeisen palvelukokonaisuuden toimivuutta. Työntekijävaihdosten vuoksi yhteistä työskentelyä on lisäksi takana vasta hyvin vähän. Uuden henkilön sijoittuminen organisaatioon sekä mahdollisesti erilaiseen työkuultuuriin tottuminen kestää pitkään. Ensimmäisenä tavoitteena on ollut saada työllisyyspalveluiden peruskonsepti toimimaan selkeästi. Työllisyyspalveluiden lakisääteiset perustoiminnot on turvattu, mikä on jo itsessään merkittävä saavutus. Lisäksi työllisyyspalveluissa ideoitii ja toteutettiin runsaasti innovatiivisia kehittämistekoja, jotka tuottivat myönteisiä vaikutuksia sekä merkittäviä kustannussäästöjä työttömyyden aiheuttamiin kuluihin.

Vaalassa TE-uudistuksen vaikutukset ovatkin vasta alkutekijöissään ja käytettävissä on runsaasti kehittämispotentiaalia. On kuitenkin tärkeää päästä pois TE-kuplasta ja nähdä asiakkaat kokonaisvaltaisesti. Palvelut ovat edelleen kehitysvaiheessa ja keskeneräisyys on luonnollinen osa

uudistuksen alkuvaihetta. Keskeneneräisyyden sietäminen on olennainen osa kehittämistä kohti toimivia ja vaikuttavia palveluita. Huomioitavaa on lisäksi, että koko valtava TE-uudistus lähtee siitä, että työllistymisen edistämisen ohella kyse on ennen kaikkea elinvoiman ja elinkeinojen vahvistamisesta Vaalassa.

Hyvinvointialue Pohteen ja Vaalan työllisyyspalveluiden yhteistyö oli vuonna 2025 erittäin ketterää ja toimivaa. Kuntouttavassa työtoiminnassa oli 19 asiakasta, joista 12 osallistui ryhmätoimintaan, yksi osallistui kuntouttavaan työtoimintaan kunnan kumppanuuspaikoissa sekä kaksi Pohteen kumppanuuspaikoissa. Vuonna 2024 kuntouttavassa työtoiminnassa oli 18 asiakkuutta, joista 13 ryhmätoimintaan ja viisi kunnan kumppanuuspaikkoihin. Lisäksi vuonna 2025 oli yhdistelmiä, joissa ryhmätoiminnassa sekä kunnassa yksi, ryhmätoiminnassa sekä Pohteella yksi ja ryhmätoiminnassa sekä etäkuntouttavassa kaksi.

Työllisyyspalveluista on ohjattu tavoitteellisesti monialaista palvelua tarvitsevia asiakkaita myös TYM:iin (Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu). Työllisyysasiantuntijat tekevät TYM-työtä yhdessä Pohteen ja Kelan kanssa. TYM-asiakkaita oli Vaalassa vuonna 2025 yhteensä 23 (2024 26). Pohteen järjestämiin maksuttomiin työttömien terveystarkastuksiin on työllisyyspalveluista asiakkaita myös ohjattu sekä kannustettu osallistumaan aktiivisesti. Perustarkastusaikoja onkin järjestynyt erittäin hyvin ja työttömien terveystarkastuksiin osallistui vuonna 2025 13 asiakasta (2024 21 asiakasta).

Työpaikkoja yhteistyöllä Vaalassa -hanke toteutettiin ajalla 1.9.2023-31.12.2025. Hankkeelle haettiin alkuvuodesta jatkoajaksi vuoden 2025 loppuun saakka. Hanketoimintaa toteutettiin vuokratiloissa Palvelupiste Etapilla osoitteessa Vaalantie 18. Hankkeessa työskenteli ohjaaja ja koordinaattori sekä hankevastaava 20 % työpanoksella. Vuoden keskeisimmät tehtävät olivat opinnollistamisen käynnistäminen ja hankeosallistujien yksilöllinen tuki. Lisäksi kokeiltiin työnhakijoille suunnattua ryhmämuotoista valmennusta, työnhakutaitojen lisäämistä, yksilöllistä ohjaamista ja toteutettiin toimipisteessä Etapilla erilaisia valmennuksia esimerkiksi hygieniapassikoulutus. Työnantajille järjestettiin työpaikkaohjaajavalmennus, mikä käynnisti opinnollistamisen prosessin kunnassa ja oppimisympäristöjen tunnistamisen luonto- ja ympäristö- sekä puhtaanapitoalalta. Ensimmäiset osaamistodistukset laadittiin loppuvuodesta. Hankkeen aikana kokeiltiin mm. anonyymiä rekrytointia ja selvitettiin erilaisia alustoja rekrytoinnin tarpeisiin. Hankehenkilöstö kokosi syksyn aikana myös hankkeen ajalta saatua kokemusta ja materiaalia hyödynnettäväksi jatkossa. Uutta kehittämistoimintaa suunniteltiin työllisyyspalvelujen toimesta ja sillä suunnataan yrittäjyyden edistämiseen. Toisena jatkokehittämisen teemana selvitetään mahdollisuutta oppilaitosyhteistyöhön kainuulaisten kehittämää Taitotehdas-mallia hyödyntäen.

Päätösesitys

Elinvoimalautakunta hyväksyy osaltaa elinkeinojen ja työllistämisen tilinpäätöksen 2025 ja esittää sen hyväksymistä hallitukselle ja edelleen valtuustolle.

Jaakko Kvist, Jaana Lämsä ja Marianne Ojala poistuivat kokouksesta klo 16.42 asian käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa.

Päätös

Hyväksyttiin